

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

в.о. декана факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

«29» серпня 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Проблеми національної та регіональної безпеки

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Вид дисципліни	обов'язкова
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	

2024/2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2024 року, протокол № 19

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

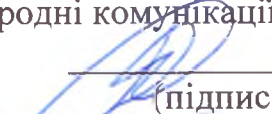
Ірина ПЕРЕСИПКІНА, канд. політ. наук, доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від «27» серпня 2024 року № 21

в.о. завідувача кафедри Ірина ПЕРЕСИПКІНА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» (бакалаврського рівня)
 Дмитро МИКОЛЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу

Протокол від «28» серпня 2024 року № 16

Голова науково-методичної комісії Олена МИКОЛЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

в.о. директора ННІ «Каразінський інститут
міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«8» вересня 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Проблеми національної та регіональної безпеки

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Вид дисципліни	обов'язкова
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»	

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою
ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

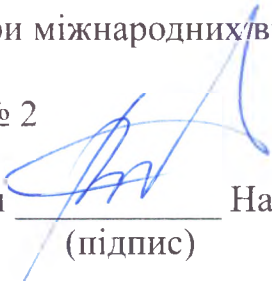
«17» вересня 2024 року, протокол № 2

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Ірина ПЕРЕСИПКІНА, канд. політ. наук, доцент, доцент кафедри
міжнародних відносин.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

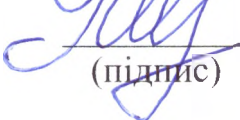
Протокол від «13» вересня 2024 року № 2

в.о. завідувача кафедри Наталія ВІННИКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні
відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Гарант освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
(магістерського рівня)

 Ірина ПЕРЕСИПКІНА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський
інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від «17» вересня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії Ганна ПАНАСЕНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Проблеми національної та регіональної безпеки» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» підготовки магістра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою та завданням навчальної дисципліни є формування у здобувачів глибоких знань та розуміння основних концепцій, принципів і викликів, пов'язаних з національною та регіональною безпекою, а також розвиток навичок аналізу та прогнозування загроз, які можуть впливати на безпеку держави та регіону.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основне завдання вивчення дисципліни полягає у набутті фахових компетенцій:

формування загальних компетентностей

ЗК1. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. *формування спеціальних компетентностей*

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК12. Здатність аналізувати природу, динаміку, принципи регіональних інтеграційних процесів.

СК14. Здатність оцінювати зміст та основні напрями діяльності міжнародних організацій в сфері безпеки та сучасних стратегій забезпечення національної та регіональної безпеки.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
16 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.

Самостійна робота	
88 год.	год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Загальні програмні результати навчання

уміння:

РН6. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН7. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН9. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН16. Аналізувати та оцінювати сучасні стратегії забезпечення національної та регіональної безпеки.

комунікація:

РН19. Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні основи національної та регіональної безпеки

Визначення понять «національна і регіональна безпека». Теорії безпеки: реалізм, лібералізм, конструктивізм. Сучасні концепції безпеки: традиційні та нетрадиційні загрози. Складові національної безпеки: політична, економічна, військова, енергетична, гуманітарна, екологічна, інформаційна та демографічна безпека. Основні поняття та категорії національної безпеки. Методи оцінки стану безпеки, державна політика національної та регіональної безпеки, система національної та колективної безпеки. Основні види та принципи національної та регіональної безпеки. Основні нормативно-правові документи про забезпечення національної і регіональної безпеки. Статут ООН 1945 р., Брюссельський договір 1948 р. про створення спільної системи оборони західноєвропейських держав. Вашингтонський договір 1949 р. про колективну оборону країн Північноатлантичного регіону. Загальна декларація ООН. Гельсінський заключний акт наради з безпеки та співробітництва в Європі та його міжнародне значення. Вплив глобалізації на безпеку держав.

Тема 2. Проблеми, особливості та основні загрози національній безпеці в сучасних умовах

Політична безпека держави та її основні складові. Роль держави у забезпеченні національної безпеки. Геополітичні стратегії держав у контексті регіональної безпеки. Вплив внутрішньої політики на національну безпеку. Національна безпека і структури європейської і євразійської безпеки. Україна і європейська та євразійська системи безпеки. Національна безпека, зовнішня та військова політика. Економічний компонент національної безпеки. Диверсифікація поставок енергоносіїв і стратегічної сировини та національна безпека. Соціальні та соціокультурні аспекти національної безпеки. Екологічні проблеми національної безпеки. Інформаційні проблеми національної безпеки. Політичні ризики та загрози національній безпеці.

Тема 3. Військові аспекти національної та регіональної безпеки

«Фундаментальне стримування» в умовах сучасності. Внутрішні та зовнішні військові загрози. Оборонні стратегії держав: доктрини та практики. Взаємна безпека після скорочення стратегічних наступальних озброєнь. Проблема нульових рівнів. Роль збройних сил у забезпеченні національної безпеки. Роль звичайних озброєнь і тактичних ядерних сил. Альтернативи для оборони. Труднощі реалізації «фундаментального» стримування, альтернативні стратегії на перспективу. Військові союзи та коаліції: НАТО, АНЗІУС, АС та інші. Позитивні та негативні моменти військово-політичної інтеграції. Сучасні військові конфлікти та їх вплив на регіональну безпеку.

Тема 4. Регіональні конфлікти як загроза міжнародній безпеці

Внутрішньо- і міждержавні конфлікти в системі регіональної безпеки. Методологічні аспекти аналізу конфліктів у сучасному світі. Передумови та фактори виникнення. Методи демпферування та врегулювання. Механізми та шляхи мирного розв'язання конфліктів у системі регіональної безпеки. Тероризм та міжнародна безпека. Організований тероризм, його причини, суть, наслідки. Чинники посилення діяльності радикальних ісламських формувань. Підвищення небезпеки техногенних катастроф, поширення зброї масового знищення, незаконної торгівлі людьми та наркоторгівлі як наслідок діяльності організованого міжнародного тероризму. Інформаційні загрози. Типи і види інформаційної зброї. Інформаційні війни. Міжнародно-правова база забезпечення інформаційної безпеки. Інформаційна сфера системи національної та регіональної безпеки. Основні загрози національній безпеці України в інформаційній сфері та шляхи їх запобігання та нейтралізації. Сучасний стан міжнародної правової бази в інформаційній сфері.

Регіональний сепаратизм: сутність, причини виникнення (соціально-економічні, політичні, етнічні, релігійні та інші), наслідки, шляхи та методи розв'язання. Регіональний сепаратизм на пострадянському просторі. Регіональний сепаратизм у країнах Західної Європи.

Тема 5. Економічні, соціальні та екологічні аспекти національної та регіональної безпеки

Економічна безпека держави: визначення та ключові компоненти. Вплив економічних санкцій на національну безпеку. Роль енергетичної безпеки у регіональній стабільності. Глобальні фінансові кризи та їх вплив на національну безпеку. Економічний розвиток як фактор безпеки.

Соціальна безпека та її зв'язок з національною безпекою. Міграція та демографічні виклики для національної безпеки. Культурна ідентичність та її роль у забезпеченні безпеки. Радикалізація та екстремізм як загроза соціальній безпеці. Роль освіти та ЗМІ у зміцненні національної безпеки.

Кліматичні зміни та їх вплив на безпеку держав. Техногенні катастрофи та їх наслідки для регіональної безпеки. Управління природними ресурсами як фактор безпеки. Захист критичної інфраструктури від техногенних загроз. Міжнародна співпраця у сфері екологічної безпеки.

Тема 6. Роль міжнародних організацій у підтриманні стабільності та безпеки на європейському та регіональному рівнях

Система міжнародних організацій сучасного світу та їх роль. Нова роль і функції ООН у сучасному світі. ОБСЄ. Структура ОБСЄ. Рада міністрів закордонних справ. Гельсінська зустріч і документ «Проблеми доби змін». Будапештська конференція і документ «До справжнього партнерства у новій добі». Проблеми реорганізації ОБСЄ НАТО. Механізми діяльності НАТО. Основні робочі принципи. Прийняття рішень. Врегулювання криз. Ядерна політика. Економічне співробітництво. Міжнародний

секретаріат. Генеральні секретарі. ЗЄС. Рада міністрів ЗЄС. Парламентська асамблея ЗЄС. «Пітерсберзька декларація» (1992 р.). Інститут асоційованого членства. «Кірхберзька декларація».

Тема 7. Проблеми європейської та світової регіональної безпеки

Безпека і стримування. Три концепції взаємної безпеки. Еволюція європейської безпеки з часів холодної війни. Архітектура та інститути для «нової Європи». Основні пріоритети політики Заходу. Цілі взаємної безпеки в Центральній і Східній Європі. Проблеми функціонування та забезпечення системи міжнародної безпеки в країнах Європи. Стратегія національної безпеки США та їх роль у глобальній системі безпеки. Проблеми забезпечення безпеки на Близькому та Середньому Сході. Сучасні безпекові виклики країн Азії, Африки та Латинської Америки. Головні проблеми формування нової системи безпеки в Європі та світі.

Тема 8. Україна як складова системи регіональної та глобальної безпеки

Діяльність України в ООН, ОБСЄ, РЄ. Україна та ОБСЄ в контексті трансформації системи міжнародної безпеки. Діяльність української дипломатії щодо вдосконалення в рамках ООН механізмів національної та регіональної безпеки. Розв'язання міждержавних суперечностей без застосування силових методів. Україна та миротворча діяльність.

Співробітництво України в системі НАТО як фактор зміцнення миру на континенті. Комітет Україна – НАТО. Хартія про особливе партнерство між Україною і НАТО (1997). Державна програма співробітництва з НАТО в галузі зміцнення регіональної безпеки. Участь України у міжнародних миротворчих операціях. Боротьба з тероризмом. Порядок доступу та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України. Нормативно-правове регулювання миротворчої діяльності України: національний та міжнародний контекст. Військово-політичне та воєнно-технічне співробітництво України з сусідніми державами. Проблемні питання оборонної політики України в контексті нових викликів і загроз національній безпеці.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах				Обсяг у годинах			
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	пз	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Теоретичні основи національної та регіональної безпеки	15	2	2	11				
Тема 2. Проблеми, особливості та основні загрози національній безпеці в сучасних умовах	15	2	2	11				
Тема 3. Військові аспекти національної та регіональної безпеки	15	2	2	11				
Тема 4. Регіональні конфлікти як загроза міжнародній безпеці	15	2	2	11				
Тема 5. Економічні, соціальні та екологічні аспекти національної та	15	2	2	11				

регіональної безпеки								
Тема 6. Роль міжнародних організацій у підтриманні стабільності та безпеки на європейському та регіональному рівнях	15	2	2	11				
Тема 7. Проблеми європейської та регіональної безпеки	15	2	2	11				
Тема 8. Україна як складова системи регіональної та глобальної безпеки	15	2	2	11				
Усього годин	120	16	16	88				

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин
	Денна
Тема 1. Теоретичні основи національної та регіональної безпеки	2
Тема 2. Проблеми, особливості та основні загрози національній безпеці в сучасних умовах	2
Тема 3. Військові аспекти національної та регіональної безпеки	2
Тема 4. Регіональні конфлікти як загроза міжнародній безпеці	2
Тема 5. Економічні, соціальні та екологічні аспекти національної та регіональної безпеки	2
Тема 6. Роль міжнародних організацій у підтриманні стабільності та безпеки на європейському та регіональному рівнях	2
Тема 7. Проблеми європейської та регіональної безпеки	2
Тема 8. Україна як складова системи регіональної та глобальної безпеки	2
Разом	16

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Види, зміст самостійної роботи	Денна форма
Тема 1. Теоретичні основи національної та регіональної безпеки <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Проблеми національної та регіональної безпеки», Тема 1. https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=10982	11
Тема 2. Проблеми, особливості та основні загрози національній безпеці в сучасних умовах <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Проблеми національної	11

та регіональної безпеки», https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=10982	Тема 2.	
Тема 3. Військові аспекти національної та регіональної безпеки <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Проблеми національної та регіональної безпеки», https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=10982	Тема 3.	11
Тема 4. Регіональні конфлікти як загроза міжнародній безпеці <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Проблеми національної та регіональної безпеки», https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=10982	Тема 4.	11
Тема 5. Економічні, соціальні та екологічні аспекти національної та регіональної безпеки <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Проблеми національної та регіональної безпеки», https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=10982	Тема 5.	11
Тема 6. Роль міжнародних організацій у підтриманні стабільності та безпеки на європейському та регіональному рівнях <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Проблеми національної та регіональної безпеки», https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=10982	Тема 6.	11
Тема 7. Проблеми європейської та регіональної безпеки <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Проблеми національної та регіональної безпеки», https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=10982	Тема 7.	11
Тема 8. Україна як складова системи регіональної та глобальної безпеки <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Проблеми національної та регіональної безпеки», https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=10982	Тема 8.	11
Разом		88

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Навчальним планом не передбачено.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП відображає табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Проблеми національної та регіональної безпеки»

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН6. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.	Лекції, семінари та практичні заняття, дискусії та круглі столи, інтерактивний метод, самостійна робота, використання мультимедійних засобів, а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової екзаменаційної роботи.
РН7. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.	Лекції, семінари та практичні заняття, дискусії та круглі столи, інтерактивний метод, самостійна робота, використання мультимедійних засобів, а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової екзаменаційної роботи.
РН9. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.	Лекції, семінари та практичні заняття, дискусії та круглі столи, інтерактивний метод, самостійна робота, використання мультимедійних засобів, а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової екзаменаційної роботи.
РН16. Аналізувати та оцінювати сучасні стратегії забезпечення національної та регіональної безпеки.	Лекції, семінари та практичні заняття, дискусії та круглі столи, інтерактивний метод, самостійна робота, використання мультимедійних засобів, а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.	Усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання усних виступів з доповідями, виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової екзаменаційної роботи.

<p>РН19. Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.</p>	<p>Лекції, семінари та практичні заняття, дискусії та круглі столи, інтерактивний метод, самостійна робота, використання мультимедійних засобів, а також методи дистанційного навчання на платформах Zoom, Moodle.</p>	<p>Усне опитування або письмовий (тестовий) контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання усних виступів з доповідями; виконання письмових (тестових) завдань, виконання аналітичних завдань, письмової екзаменаційної роботи.</p>
--	--	---

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом).

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

При вивченні дисципліни «**Проблеми національної та регіональної безпеки**» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю.

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та практичних занять (групова дискусія, практичні завдання);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань в ході індивідуально/командної роботи здобувачів;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- оцінювання вмінь та навичок проводити фокус-групи, збирати та оброблювати дані.

На практичному занятті здобувач може отримати від 1 до 7-8 балів. Максимально здобувач може отримати 60 балів в ході лекційних та практичних занять.

Сума балів за виконані завдання на практичному занятті наведена в пункті 9.

Поточний контроль самостійної роботи здобувачів проводиться у формі опрацювання навчальної літератури за темою, підготовка доповідей та презентацій.

Сума балів, які здобувач може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Розрахункова шкала для оцінювання роботи здобувачів за **поточним контролем**:

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за

	наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Підсумковий семестровий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення екзамену. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем.

Сума балів, які здобувач може набрати за підсумковим контролем, дорівнює 40.

Сума балів за виконані завдання на практичному занятті наведена в пункті 9.

Здобувачі, знання яких оцінені мінімально необхідною для складання екзамену кількістю балів, не мають право на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

Здобувачі, які були відсутні на лекції чи семінарському занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою.

Для відпрацювання здобувач зобов'язаний надати індивідуально виконане завдання за темою пропущеного заняття та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового **екзамену** в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Проблеми національної та регіональної безпеки».

Підсумковий контроль здійснюється після вивчення дисципліни.

Проведення екзамену у вигляді **екзаменаційної роботи (білети)**. У одному білеті запропоновано 3 питання, одне питання оцінюється у 10 балів, два питання оцінюються у 15 балів. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційної роботи – 40.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен**

дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Проблеми національної та регіональної безпеки» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=10982>

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Оцінка успішності здобувача з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок за поточним та підсумковим контролем.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Разом	Екзам ен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
7	7	7	7	8	8	8	8	60	40	100

Набрана кількість рейтингових балів здобувачем служить основою для оцінки.

За результатами поточного та підсумкового контролю здобувач може набрати від 0 до 100 балів включно.

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів за 8 бальною шкалою

Кількість балів	Критерії оцінювання
7-8	виставляється здобувачу, який при усному виступі з презентацією, яка виконана відповідно вимогам продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу; показав уміння грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання, дав ґрунтовні відповіді на запитання
6	виставляється здобувачу, який при усному виступі з презентацією, яка виконана відповідно вимогам продемонстрував повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок, дав ґрунтовні відповіді на запитання
5	виставляється здобувачу, який при усному виступі з презентацією, виконаною відповідно вимогам в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але припустився окремих несуттєвих помилок, не може дати ґрунтовної відповіді на запитання
4	виставляється здобувачу, який не досконало володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; не зробив презентацію відповідно вимогам, не дає ґрунтовної відповіді на запитання
3	виставляється здобувачу, який не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності; презентація відсутня, не дає відповіді на запитання
2	виставляється здобувачу, який частково володіє навчальним матеріалом та не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних

	відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки; презентація відсутня, не дає відповіді на запитання
1	виставляється здобувачу, який погано володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Презентація відсутня. Відповіді на запитання не надаються

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів

Кількість балів 1 питання	Критерії оцінювання
10-15	Здобувач вищої освіти відповідає виявленню всебічного системного глибокого знання програмного матеріалу, засвоєння основної і додаткової літератури, демонструє чітке володіння понятійним апаратом, методами та інструментами, передбаченими програмою дисципліни; виявляє творчі, аналітичні здібності в розумінні, викладі і використанні навчально-програмного матеріалу; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, а також робить власні висновки та пропозиції
7-9	Здобувач вищої освіти відповідає виявленню глибокого знання програмного матеріалу, демонструє чітке володіння понятійним апаратом, методами, інструментами, передбаченими програмою дисципліни; недостатньо використано знання літературних джерел, вміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій та явищ, висновки недостатньо аргументовані
4-6	Здобувач вищої освіти недостатньо повно проявляє знання програмного матеріалу; володіння необхідними методами та інструментами аналітичного мислення; вміння використовувати їх для вирішення ситуацій, допускаючи окремі помилки, робить неаргументовані висновки, підтверджуючи їх літературними джерелами та прикладами
1-3	Здобувач вищої освіти розкриває питання недостатньо повно, але використовує понятійним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні; намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтований на літературних джерелах, припускається грубих помилок, матеріал нелогічно, висновки відсутні
0	Здобувач вищої освіти не в змозі дати відповідь на поставлені питання або надає неправильну відповідь, не розуміє суть питання, не ознайомлений з джерелами, не може робити висновки

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	Для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Власюк О.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибрані наукові праці. Київ: НІСД, 2016. 528 с.
2. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол.: В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П. Ситника. Київ: НАДУ, 2016. 784 с.
3. Глобальна та національна безпека: словник-довідник / за заг. ред. Г.П. Ситника. Київ: НАДУ, 2016. 784 с.
4. Гнатюк М.М. Безпека та інтеграція: європейський досвід побудови проекту миру. Київ: Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2020. 242 с.
5. Державна безпека в контексті політики європейської інтеграції України. / укл.: В.М. Мороз, Ю.Г. Батир. Харків: НУЦЗУ, 2020. 60 с.
6. Кузьмина В. А. Екологічна безпека: конспект лекцій. Одеса: Одеський державний екологічний університет, 2020. 124 с.
7. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Національна безпека України. Київ: Університет «Україна». 2020. 292 с.
8. Міжнародні відносини та зовнішня політика України: підручник / Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
9. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади : монографія / за заг. ред. О. П. Дзьобаня. Харків: Право, 2021. 776 с.
10. Патійчук В. О. Міжнародна та регіональна безпека: словник-довідник для магістрів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійних програм «Міжнародні відносини», «Регіональні студії» та «Суспільні комунікації». Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2021. 54 с.
11. Ситник Г.П., Неліпа Д.В., Орел М.Г. Зовнішня політика та національна безпека: навчальний посібник/ за ред. Г.П. Ситника. Київ: Видавець Кравченко Я.О. 2021. 244 с.
12. Ситник Г.П., Орел М.Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України: підручник / за ред. Г.П. Ситника. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372 с.
13. Ситник Г.П., Орел М.Г. Основи стратегічного планування національної безпеки: навчальний посібник/ за ред. Г.П. Ситника. Київ: Видавець Кравченко Я.О. 2021. 224 с.
14. Чижов Д.А. Роль державного механізму у забезпеченні прав і свобод людини у сфері національної безпеки України: монографія. Київ, 2023. 213 с.
15. Юхименко П. Глобалізація та політика національної безпеки. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 408 с.
16. Dorman A.M., Kaufman J.P. Providing for National Security: A Comparative Analysis. Stanford University: Stanford Security Studies, 2014. 340 p.
17. Fishel J.T. American National Security Policy: Authorities, Institutions, and Cases. Rowman & Littlefield Publishers, 2017. 284 p.
18. Miller S., Regan M., Walsh F.P. National Security Intelligence and Ethics. London: Routledge, 2023. 304 p.
19. Monti A., Wacks R. National Security in the New World Order. Government and the Technology of Information. New York, 2022. 180 p.
20. Snow D.M. National Security. London: Routledge, 2019. 408 p.

Додаткова:

21. Актуальні виклики та загрози регіональній безпеці: висновки для України / Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська; за заг. ред К. А. Кононенка. Київ: НІСД, 2015. 48 с.
22. Бетлій О.В. Регіональна безпека. Безпека перехідного періоду: як протидіяти агресії з обмеженими ресурсами. Київ: Інститут світової політики, 2016. Розділ. 4. С. 74-93.
23. Болбас О. М., Сергієнко М. Г. Воєнна організація держави та захист національних інтересів України від зовнішніх та внутрішніх загроз. *Теорія та практика державного управління*. 2015. Вип. 2. С. 283-289.
24. Гаврильців М. Т. Інформаційна безпека держави в системі національної безпеки України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. №2. С. 200-203.
25. Домбровська С. М. Механізми забезпечення інформаційної безпеки як складової державної безпеки України. *Теорія та практика державного управління*. 2015. Вип. 1. С. 203-207.
26. Закон про національну безпеку України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2018. № 31. ст.241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
27. Ключко О., Семенець-Орлова І. Національна безпека: український вимір. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2022. 2(62). С. 66-75.
28. Кукляк Р. Роль і місце інформаційної безпеки у забезпеченні національної безпеки України. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. 10(16). С. 227-239.
29. Примуш Р. Б. Система колективної безпеки як основа національної та міжнародної безпеки. *Інвестиції: практика та досвід. Державне управління*. 2022. С. 71-75.
30. Смолянюк В.Ф. Системні засади національної безпеки України. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2018. № 2 (37). С. 107–126.
31. Шатун В. Т. Інформаційна безпека – невід’ємна складова національної безпеки України. *Наукові праці. Державне управління*. 2016. Т. 267. Вип. 255. С.174–180.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕОЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Інститут Євро-Атлантичного співробітництва. URL: <http://www.ieac.org.ua>
2. Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України. URL: <http://www.iweir.org.ua>
3. Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки. URL: <https://komnbor.rada.gov.ua/>
4. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka>
5. Науковий журнал «Актуальні проблеми міжнародних відносин». URL: <http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/issue/view/244>
6. Науковий журнал «Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти». URL: <http://international-relations.knukim.edu.ua/>
7. Науковий журнал «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/index>
8. Науковий журнал «Міжнародні та політичні дослідження». URL: <http://heraldiss.onu.edu.ua/issue/archive>

9. Науковий журнал «Національна безпека і оборона». URL: <https://razumkov.org.ua/vydannia/zhurnal-natsionalna-bezpeka-i-oborona>
10. Науковий журнал «Acta de Historia&Politica: Saeculum XXI». URL: <https://ahpsxxi.org/index.php/journal/issue/archive>
11. Рада національної безпеки і оборони України. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/>
12. Український центр економічних і політичних досліджень імені О. Разумкова. URL: <http://www.uceps.org>.
13. National Security Agency. *Official website*. URL: <https://www.nsa.gov/>
14. North Atlantic Treaty Organization (NATO). *Official website*. URL: <https://www.nato.int/>

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПЕРЕБОРНОЇ СИЛИ

В умовах обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється за дистанційною формою навчання згідно з затвердженим розкладом занять на платформі Zoom проводяться лекційні заняття. Семінарські/практичні та консультації, контроль самостійної роботи проводиться на платформах Zoom/Moodle. Складання підсумкового семестрового контролю відбувається дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Проблеми національної та регіональної безпеки», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=10982>